

ŻYCIORYS JANA PAWŁA II

LEGENDA:

Informacje na szarym tle obowiązują tylko uczniów klas VII i VIII.

RODZINA

Karol Wojtyła, ojciec przyszłego papieża, ukończył szkołę podstawową i trzy klasy gimnazjum. Przez dłuższy czas pracował jako krawiec. W 1900 r. został powołany do austriackiego wojska. Po roku awansował na starszego szeregowca, a w 1904 r. na podoficera rachunkowego. Ożenił się wówczas w Wadowicach z Emilią Kaczorowską.

W wiedeńskim archiwum wojskowym odnotowane zostały następujące zapiski na temat Karola Wojtyły: „włada językiem polskim i niemieckim w mowie i piśmie”, „bardzo dobrze redaguje ‘koncepty’”, „ma bardzo poprawne czystopisy”, „szybko pisze na maszynie”, „nadzwyczaj dobrze rozwinięty, prawego charakteru, poważny, dobrze ułożony, skromny, dbały o honor, z silnie rozwiniętym poczuciem obowiązku, bardzo dobronuduszny (łagodny) i niezmordowany (pracowity)”.

Po uzyskaniu przez Polskę niepodległości Karol Wojtyła przeszedł do polskiej armii w stopniu porucznika. Wadowiczanie jednak nadali mu przydomek „Kapitan”, który zachował także będąc na emeryturze na którą przeszedł w 1927 r.

Emilia Kaczorowska, matka przyszłego papieża, prawdopodobnie skończyła osiem klas w Krakowie. Okres młodości Emilii naznaczony został stopniowym odchodzeniem bliskich jej osób, jej sióstr i rodziców (matka umarła gdy Emilia miała 13 lat, ojciec zaś gdy miała 24). Życie nie rozpieszczało tej wrażliwej i delikatnej kobiety nawet później, gdy została żoną wojskowego. **W 1914 r. osiem lat po urodzeniu pierwszego syna, Edmunda, urodziła córeczkę, Olgę**, która niebawem po urodzeniu zmarła. Mimo bólu i cierpienia życie toczyło się dalej, aby niebawem wynagrodzić to co zostało przedwcześnie zabrane. Szczęściem i radością dla Emilii stał się jej drugi syn, **Karol Józef, który przyszedł na świat ok. godziny siedemnastej 18 maja 1920 r.** Mieszkali wówczas w Wadowicach, w domu należącym do Chaima Bałamutha przy Rynku 2, m. 4 (dziś Kościelna 7). **Karol Józef został ochrzczony 20 czerwca 1920 r.** w kościele parafialnym **przez kapelana wojskowego, przyjaciela ojca, ks. Franciszka Żaka.** Jego rodzicami chrzestnymi byli siostra matki, Maria Anna Wiadrowska oraz Józef Kuczmiarczyk, szwagier Emilii.

„Karol” to imię zbyt poważne jak dla małego chłopca, dlatego matka nazywała swego syna czułym zdrobnieniem „Loluś”. Znajomi zaś mówili do niego „Lolek”. Emilia od początku wychowywała swego synka w atmosferze pobożności. Marzyła, żeby jeden z jej synów został księdzem. *„Ona chciała mieć dwóch synów: lekarza i księdza; mój brat był lekarzem, a ja mimo wszystko zostałem księdzem” – po latach w rozmowie z André Frossardem dziecięce swe lata wspominał Jan Paweł II.* (A. Frossard, Nie lękajcie się. Rozmowy z Jenem Pawłem II, Kraków 2005, s. 12)

Matka przyszłego papieża zmarła 13 kwietnia 1929 r. w wieku czterdziestu pięciu lat. W świadectwie zgonu zostało odnotowane - zapalenie mięśnia sercowego i niewydolność nerek. Lolek wówczas nie miał jeszcze dziewięciu lat. W maju tego samego roku Lolek przystąpił do Pierwszej Komunii Świętej.

Dla ojca Lolka, śmierć żony była dramatem, jednak nie zaskoczeniem. Jej stan zdrowia, który z miesiąca na miesiąc się pogarszał nie napawał nadzieją. Jako człowiek głębokiej wiary, dzień po pogrzebie zabrał swoich dwóch synów do sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej, by tam szukać pocieszenia i sił. Życie powoli nabierało nowego rytmu. Trzy lata później nagła śmierć pierworodnego syna Edmunda boleśnie doświadczyła Karola po raz drugi.

Edmund urodził się 1906 r. Był człowiekiem pełnym uroku, niezwykle zdolnym, żywiołowym i wesołym. Studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie w 1928 r. otrzymał tytuł Doktora Wszecznauk Lekarskich. Rozpoczął swą praktykę lekarską w jednym z krakowskich dziecięcych

szpitali. Wkrótce został przeniesiony do szpitala w Bielsku – Białej. Pracował tam z wielkim zaangażowaniem i poświęceniem. Zaraził się szkarlatyną od pacjentki, przy której czuwał całą noc. **Mundek**, bo tak nazywali go najbliżsi, **zmarł 5 grudnia 1932 r.**

Po latach w rozmowie z André Frossardem Jan Paweł II tak wspominał swego starszego brata: „*Mój brat Edmund zmarł u progu samodzielności zawodowej, zaraziwszy się jako młody lekarz groźną odmianą szkarlatyny, co wówczas (1932) przy nieznanym antybiotyków było zakażeniem śmiertelnym. Są to wydarzenia, które głęboko wyryły się w mej pamięci – śmierć brata chyba nawet głębiej niż matki, zarówno ze względu na szczególne okoliczności, rzecz można tragiczne, jak też i z uwagi na moją większą wówczas dojrzałość. Liczyłem w chwili jego śmierci dwanaście lat*”. (A. Frossard, Nie lękajcie się. Rozmowy z Janem Pawłem II, Kraków 2005)

UCZEŃ – KOLEGA

Karol zwany Lolkiem, **15 września 1926 r. rozpoczął naukę w męskiej Szkole Podstawowej im. Marcina Wadowity w Wadowicach.** Był zdyscyplinowanym, bardzo zdolnym, bystrym i pilnym uczniem. Po śmierci matki wraz z ojcem prowadził życie skromne i uregulowane. O szóstej pobudka, śniadanie, codzienna Msza św. Następnie szkoła, po której wraz z ojcem udawał się na obiad do jadłodajni p. Marii Banaś. Po obiedzie dwie godziny odpoczynku i zabaw. Wraz z kolegami biegał nad Skawę, grał w piłkę nożną. Zimą w hokeja bądź w przykościelnej sali w ping – ponga. Następnie odrabiał lekcje w domu. Na zakończenie dnia wraz z ojcem szedł na spacer, podczas którego nieraz wchodzili do kościoła.

We wrześniu 1930 r. rozpoczął naukę w I Państwowym Gimnazjum Męskim im. Marcina Wadowity w Wadowicach. Odkrył wówczas „szczególne zamięrowanie” do lekcji języka polskiego, a zwłaszcza do języka – słowa, ich znaczeń i ich brzmień. To rozbudziło w nim zainteresowanie poezją i teatrem. Uczęszczał na spotkania Kółka Teatralnego stworzonego przez polonistów z żeńskiego gimnazjum im. Michaliny Mościckiej i męskiego gimnazjum im. Marcina Wadowity. Jedną z pierwszych wystawionych sztuk w której zagrał Karol była *Antygona* Sofoklesa. Grał wówczas Hajmona. Amatorski teatr wystawiał *Balladynę* J. Słowackiego, w której grał dwie role, grał także w *Ślubach panińskich* A. Fredry, w sztuce *Zygmunt August* St. Wyspiańskiego, w *Nie – Boskiej komedii* Z. Krasińskiego. Karol nie tylko był aktorem, ale także pomagał w pracach reżyserskich.

Dla Karola lata gimnazjalne to był czas nawiązywania głębokich relacji, które trwały przez całe życie. Szczególnymi przyjaciółmi Karola byli Żyd - Jerzy Kluger oraz Halina Królikiewicz, po mężu Kwiatkowska, córka dyrektora gimnazjum, która już wtedy była dobrze zapowiadającą się aktorką. Zaprzyjaźnił się także z Mieczysławem Kotlarczykiem, nauczycielem prywatnego gimnazjum karmelitów, z którym godzinami rozmawiał o teatrze, literaturze i filozofii. Bliski Karolowi był także ks. Kazimierz Figlewicz, który jako wikary wadowickiej parafii, uczył gimnazjalistów religii. Był on dla Karola duchowym przewodnikiem, który czuwał nad religijnym rozwojem dobrze zapowiadającego się młodzieńca. Dzięki niemu Karol został ministrantem.

Ojciec Lolka także czuwał nad religijnym i intelektualnym rozwojem swego syna. Wspólnie czytali Pismo Św. Często pielgrzymowali do Kalwarii Zebrzydowskiej, czy wyruszeni na górskie szlaki. Ojciec zaszczepiał w nim zainteresowanie historią Polski oraz chęć podróżowania. Często zasiadali razem i pochylali się nad atlasem geograficznym. Uczył go języka niemieckiego i dlatego opracował dla niego mały słownik.

3 maja 1938 r. Karol przyjął **sakrament bierzmowania** wybierając jako swego patrona **św. Huberta**. Jego świadkiem był ojciec przyjaciela, p. Siłkowski. Kilka dni później, bo **14 maja Karol zdał egzamin dojrzałości.** Latem wraz z ojcem przeprowadził się do Krakowa, gdzie zamieszkał w domu wujka Roberta, przy ul. Tynieckiej 10.

„Z synowskim oddaniem całuję próg domu rodzinnego, wyrażając wdzięczność Opatrzności Bożej za dar życia przekazany mi przez moich Rodziców, za ciepło rodzinnego gniazda, za miłość moich najbliższych, która dawała poczucie bezpieczeństwa i mocy, nawet wtedy, gdy przychodziło zetknąć się z doświadczeniem śmierci i trudami codziennego życia w trudnych czasach” (Jan Paweł II, Przemówienie do wiernych, Wadowice 16 czerwca 1999)

LATA MŁODZIEŃCZE

Po maturze, **Karol rozpoczął studia z filologii polskiej na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego**. Ukończył tylko pierwszy rok. 6 listopada 1939 r. Niemcy zlikwidowali Uniwersytet wywożąc jego profesorów do obozu koncentracyjnego

Zafascynowanie teatrem i rolą słowa, mimo zagrożeń, jakie niosła ze sobą wojna, było w Karolu wciąż żywe. Karol wiele czytał i pisał pierwsze młodzieńcze utwory literackie. Od października 1939 r. z Tadeuszem Kwiatkowskim i Danutą Michałowską wieczorami spotykał się w domu Juliusza Kydryńskiego, gdzie z udziałem na role czytali wielką literaturę polską. Z grupy tej nieco później, bo **22 sierpnia 1941r. powstał Teatr Rapsodyczny**, na czele którego stanął Mieczysław Kotlarczyk, wadowicki przyjaciel Karola, który także przeprowadził się do Krakowa. Konspiracyjny teatr rozpoczął swą działalność od rapsodów *Króla – Ducha* J. Słowackiego. Stąd nazwa Teatr Rapsodyczny.

Nieco wcześniej, bo w lutym 1940 r. w parafii św. Stanisława Kostki na Dębnikach, gdzie organizowane były dla męskiej młodzieży spotkania formacyjne, Karol poznał **Jana Tyranowskiego**, który był animatorem grupy Żywego Różańca, naśladowcą św. Jana od Krzyża i świeckim ojcem duchownym. Uczył młodzieńców podstawowych metod pracy nad sobą i odkrywał przed nimi głębokie bogactwa pism św. Jana od Krzyża. Karol odnalazł w nich wskazówki dla rozwoju własnego życia kontemplacyjnego.

Aby uchronić się przed wyjazdem na przymusowe roboty, od września 1940 r. Karol rozpoczął pracę jako robotnik w kamieniołomie na Zakrzówku. Rok później przeszedł do oczyszczalni wody w fabryce sody Solvay w Borku Fałęckim. Początek **roku 1941** przyniósł Karolowi bolesne i trudne doświadczenie. **18 lutego zmarł Jego ojciec**. Pogrzeb odbył się 22 lutego o godz. 11:30 w kaplicy na cmentarzu Rakowickim, gdzie został pochowany obok swej żony Emilii, w grobowcu który stał się rodzinnym grobowcem Wojtyłów.

„Moje lata chłopięce i młodzieńcze łączą się przede wszystkim z postacią ojca, którego, życie duchowe po starcie żony i starszego syna niezwykle się pogłębiło. Patrzyłem z bliska na jego życie, widziałem, jak umiał od siebie wymagać, widziałem, jak klękał do modlitwy. To było najważniejsze w tych latach, które tak wiele znaczą w okresie dojrzewania młodego człowieka. Ojciec, który umiał sam od siebie wymagać, w pewnym sensie nie musiał już wymagać od syna. Patrząc na niego, nauczyłem się, że trzeba samemu sobie stawiać wymagania i przykładać się do spełnienia własnych obowiązków. Ten mój Ojciec, którego uważam za niezwyklego człowieka, zmarł – prawie że nagle – podczas drugiej wojny światowej i okupacji, zanim ukończyłem dwudziesty pierwszy rok życia”. (A. Frossard, Nie lękajcie się! Rozmowy z Janem Pawłem II, Kraków 2005)

Karol powoli odkrywał w sobie powołanie do życia zakonnego. Dwukrotnie usiłował wstąpić do zakonu karmelitańskiego. Potem Karol podjął decyzję wstąpienia do podziemnego Krakowskiego Seminarium Duchownego. Miało to miejsce jesienią 1942 r. Rozpoczął studia z filozofii i teologii, które po odzyskaniu przez Polskę niepodległości kontynuował na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Karol podczas studiów teologicznych kolejny raz usiłował wstąpić do karmelitów bosych. Jego prośba spotkała się jednak z odmową Ks. Kard. Stefana Sapiehy.

Na seminarium naukowym u ks. prof. Ignacego Różyckiego, Karol rozpoczął swe naukowe zmagania nad pracą magisterską której tytuł brzmiał *Pojęcie środka zjednoczenia duszy z Bogiem w nauce św. Jana od Krzyża*. Nie ukończył jej jednak gdyż Ks. Kard. Stefan Sapieha postanowił

wysłać Karola na studia do Rzymu. Dla kontynuowania dalszych studiów uniwersytety kościelne nie wymagały stopnia magistra z teologii. **Święcenia prezbiteratu** Karol otrzymał **1 listopada 1946 r.** także z rąk Ks. Kard. Stefana Sapielhy w kaplicy Pałacu Arcybiskupa. W Dzień Zaduszny, 2 listopada na Wawelu w romańskiej krypcie św. Leonarda odprawił trzy Msze za dusze zmarłych rodziców i brata. Mszę prymicyjną dla przyjaciół odprawił na Wawelu 4 listopada. Kolejną Mszę prymicyjną odprawił w kościele parafialnym p.w. św. Stanisława Kostki na Dębnikach i kilka dni później w kościele parafialnym p.w. Ofiarowania Najświętszej Maryi Panny w Wadowicach.

KAPŁAN

Młody Ksiądz Karol Wojtyła kilka dni po święceniach, bo 15 listopada wyjechał na studia do Rzymu, gdzie na Uniwersytecie św. Tomasza z Akwinu *Angelicum* kontynuował prace badawcze nad mistyką św. Jana od Krzyża. Pod kierunkiem o. Reginalda Garrigou-Lagrange'a OP napisał **rozprawę doktorską na temat** *Zagadnienie wiary w dziełach Św. Jana od Krzyża*, którą obronił 19 czerwca 1948 r. W Rzymie nie opublikował jednak tej rozprawy i dlatego nie otrzymał dyplomu doktorskiego. Dopiero 30 lat później, w 1978 r. Janowi Pawłowi II wręczyli go przedstawiciele *Angelicum*. Po powrocie do Polski **od 28 lipca 1948 r.** jako **wikariusz** podjął pracę duszpasterską **w parafii w Niegowici**. Równocześnie przygotowywał się do egzaminu doktorskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. 24 listopada 1948 r. na Wydziale Teologicznym obronił pracę magisterską: *Pojecie środka zjednoczenia duszy z Bogiem w nauce św. Jana od Krzyża*. Następnie raz jeszcze (16 grudnia 1948 r.) obronił rozprawę doktorską i otrzymał tytuł doktora teologii na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego.

17 marca 1949 r. Karol otrzymał **dekret przydzielający go do parafii św. Floriana w Krakowie**. Pełnił w niej funkcję wikariusza, sprawując sakramenty i zajmując się młodzieżą akademicką. W 1950 r. Karol wprowadził *novum* w życie parafii. Zorganizował w kościele św. Floriana kursy dla narzeczonych, w których uczestniczyły pary studenckie. Prowadził dla studentów rekolekcje. W każdą środę o godz. 6:00 na Mszy św. gromadził wokół ołtarza grupę studentek z Uniwersytetu Jagiellońskiego i studentów z Politechniki, z której to grupy powstał „chórek”.

Pracował wówczas także naukowo, wiele czytał i pisał. W „Tygodniku Powszechnym” i „Znaku” m.in. pod pseudonimem **Andrzej Jawień** ukazywały się jego artykuły i wiersze. 1 września 1951 r. ks. abp Eugeniusz Baziak udzielił ks. Wojtyłe dwuletniego urlopu naukowego dla przygotowania habilitacji. Przeprowadził się na ul. Kanoniczą i mieszkał z ks. prof. I. Różyckim. Odprawił wówczas Msze w kościele św. Katarzyny, a następnie w kościele Mariackim. Nadal jednak zajmował się duszpasterstwem akademickim przy kościele św. Floriana. W każdą środę od 20:15 do 21:30 wygłaszał dla studentów wykłady z zakresu etyki. W każdy pierwszy piątek o godz. 8:00 w Kolegiacie św. Anny odprawił dla nich Mszę z homilią. W dni wolne od zajęć wyjeżdżał z nimi w góry i na Mazury. Młodzi zwracali się do niego „Wujku”, ponieważ ówczesna władza zakazywała wyjazdów kapłana z młodzieżą. Podczas tych wypraw każdego wieczora Wujek zachęcał studentów do dyskusji nad ludzką miłością, cielesnością, seksualnością, małżeństwem, dzięki czemu dopracowywał pisaną wówczas książkę *Miłość i odpowiedzialność*. Coraz wyraźniej kształtowała się grupa ludzi, która później stworzyła tzw. „środowisko”.

Na przełomie listopada i grudnia 1953 r. ks. dr Karol Wojtyła **zakończył przewód habilitacyjny**. Jego **dysertacja habilitacyjna: *Próba opracowania etyki chrześcijańskiej według systemu Maxa Schelera*** została jednogłośnie przyjęta przez gremium profesorów. Prowadził wykłady z katolickiej etyki społecznej dla studentów trzech seminariów: Krakowskiego, Śląskiego i Częstochowskiego. W roku 1954 rozpoczął wykłady na Wydziale Filozoficznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie. Wygłosił wykłady monograficzne m.in. *Miłość i odpowiedzialność*.

Ks. dr hab. Karol Wojtyła był rzetelnym naukowcem i oddanym duszpasterzem. Prowadził nie tylko duszpasterstwo akademickie, ale także duszpasterstwo służby zdrowia. Wygłaszał dla lekarzy cykl konferencji oraz podejmował z nimi etyczne dyskusje. Kilkanaście lat później, jako Jan Paweł II także będzie prowadził dyskusje z lekarzami i naukowcami, zapraszając ich na sesje bądź

kolokwia. **4 lipca 1958 r.** podczas wyprawy kajakowej na Łynie Ks. Karol otrzymał wiadomość, iż **papież Pius XII mianował go biskupem pomocniczym archidiecezji krakowskiej.**

BISKUP

28 września 1958 r. w uroczystość św. Wacława w Katedrze na Wawelu ks. Karol Wojtyła **otrzymał sakrę biskupią.** 3 października także w katedrze miała miejsce Msza św. pontyfikalna. Tego dnia młody biskup siebie i całą swoją posługę zawierzył Matce Bożej, czyniąc swoim biskupim zawołaniem: **Totus Tuus (Cały Twój).** Dwadzieścia lat później to zawołanie będzie znane całemu światu.

Na stolicy biskupiej w Krakowie po śmierci Metropolity Krakowskiego Eugeniusza Baziaka w 1962 r. rozpoczął się trwający półtora roku wakat. W oczekiwaniu na nominację nowego arcybiskupa metropolity krakowskiego **funkcję administratora diecezji krakowskiej pełnił ks. bp Karol Wojtyła.** Tego samego roku bp Wojtyła zrezygnował z prowadzenia wykładów na Wydziale Teologicznym w Krakowie, aby **od 11 października wziąć czynny udział w obradach Soboru Watykańskiego II w Rzymie.** Początkowo słuchał, obserwował, uczył się, aby nieco później stać się kreatywnym uczestnikiem. Zabierał głos zgłaszając swoje uwagi do omawianych schematów. Najmocniej swój osobisty wkład bp Wojtyła odcisnął w tak zwanym Schemacie XIII, który potem stał się **Konstytucją duszpasterską o Kościele w świecie współczesnym.** Bp Wojtyła pełen entuzjazmu dzielił się tym czego był uczestnikiem nie tylko w przemówieniach przez radio watykańskie, ale także po powrocie do Polski podczas kazań i różnorakich spotkań.

Po śmierci Ojca Świętego Jan XXIII.jego następcą, został Paweł VI, który kontynuował wielką odnowę Kościoła Katolickiego rozpoczętą na Soborze Watykańskim II. Kilka miesięcy później, bp Wojtyła w rozmowie telefonicznej z papieżem Pawłem VI został mianowany **arcybiskupem metropolitą krakowskim.** **Uroczysty ingres do archikatedry odbył się 8 marca.** Uroczyste zaś nałożenie paliusza, władzy arcybiskupiej, przez papieża Pawła VI, miało miejsce w październiku 1964 r. podczas prac III sesji Soboru Watykańskiego II, po której abp Wojtyła wraz z innymi biskupami uczestniczył w pielgrzymce do Ziemi Świętej. 30 listopada zaś został przyjęty na prywatnej audiencji u papieża Pawła VI. Wówczas po raz pierwszy spotkał się z nim w cztery oczy. Zawiązała się między nimi przyjazna relacja.

Rok 1966 to rok uroczystych obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski. Obchody te poprzedzone były dziewięcioletnią peregrynacją kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. Procesje, rekolekcje, modlitwy, msze i odpusty w poszczególnych parafiach w całej Polsce wyznaczały rytm Wielkiej Nowenny, która swój kulminacyjny moment miała na Wzgórzu Jasnogórskim 3 maja. Papież Paweł VI nie mógł osobiście przybyć na tę uroczystość, gdyż polskie władze komunistyczne nie zezwoliły na jego przyjazd. Nieobecność papieża symbolizował pusty fotel.

KARDYNAŁ

W 1967 r. ks. abp Karol Wojtyła otrzymał wiadomość, iż **papież Paweł VI mianował go kardynałem.** Udał się do Rzymu, aby **26 czerwca odebrać dekret nominacyjny.** Dwa dni później z rąk papieża otrzymał purpurowy kapelusz kardynalski (galero). Purpura przypisana godności kardynalskiej, oznacza, iż ten kto ją przyjmuje gotów jest bronić wiary aż „do przelania krwi”. Nowo mianowanym kardynałom przyznano także tytułarną siedzibę kardynalską. Wojtyła przydzielono kościół św. Cezarego 29 czerwca, w Uroczystość Świętych Apostołów Piotra i Pawła odbył się „publiczny” konsystorz. Nowo nominowani kardynałowie wraz z papieżem sprawowali Eucharystię, podczas której każdy z nich otrzymał kardynalski pierścień.

Kardynał Wojtyła ze szczególną troską dbał o to, aby wśród nowo powstających miejskich osiedli, wybudowany był także kościół. Jednym z takich miejsc była robotnicza dzielnica Nowa Huta, na terenie której w 1952 r. abp Eugeniusz Baziak erygował nową parafię. Po kilkukrotnych prośbach o pozwolenie na budowę kościoła, władze początkowo nastawione przychylnie, ostatecznie wycofały pozwolenie. Na obrzeżach Krakowa chciano bowiem wybudować „miasto bez Boga”. Ważnym symbolem walki o duszę tej dzielnicy stawała się zatem tak zwana „Arka Pana”. Od 1959 r. w miejscu gdzie chciano wybudować kościół, Karol Wojtyła odprawiał pasterkę. Po latach zmagania, w 1967 r. otrzymano ostateczne zezwolenie na budowę świątyni. Następnego dnia, 14 października, Kardynał Wojtyła odprawiał Mszę św. z okazji rozpoczęcia budowy kościoła oraz pomógł wykopać dół pod fundamenty, gdzie później złożony został kamień z grobu św. Piotra, dar papieża Pawła VI. Przy wznoszeniu tej świątyni przez dziesięć lat społecznie pracowali ludzie z całej Polski i całej Europy. **Arka Pana została poświęcona przez kardynała Wojtyłę w 1977 r. i stała się najślawniejszym symbolem walki o duchowy wymiar Nowej Huty.** Najcięższa walka zaczęła się jednak w innym osiedlu tej dzielnicy, Mistrzejowicach. W 1970 r. ks. Józef Kurzeja wyszedł z propozycją budowy kościoła w Mistrzejowicach. Dla poparcia jego wysiłków, krakowski kardynał także tutaj zaczął odprawiać pasterki na wolnym powietrzu. Pierwszą pasterkę celebrował w 1971 r. Po kilku latach ciężkiej budowy, kościół w Mistrzejowicach został poświęcony przez Ojca Świętego Jana Pawła II w 1983 r., podczas drugiej Jego pielgrzymki do Ojczyzny.

Kolejnym przedmiotem sporu w walce o wolność religijną w Krakowie była coroczna procesja Bożego Ciała. Przed wojną procesja ta podążała z wawelskiej katedry na Rynek Główny. Podczas okupacji Hans Frank zakazał publicznego manifestowania swej wiary poprzez uczestniczenie w procesji ku czci eucharystycznego Chrystusa. W czasach komunizmu częściowo tylko zezwolono na przywrócenie przedwojennej tradycji. Zabraniając wejścia do miasta, procesja mogła podążać tylko z katedry wawelskiej wokół dziedzińca królewskiego zamku. Po licznych interwencjach Karola Wojtyły, restrykcje zostały zmniejszone. **W 1971 r. po raz pierwszy po II wojnie światowej procesja zeszła ze wzgórza wawelskiego i weszła do miasta.** Przeszła jednak tylko ul. Grodzką skręcając w lewo, w ul. Poselską i następnie ul. Straszewskiego wróciła na Wawel. Nie pozwolono jej wówczas wejść na Rynek Główny. Było to możliwe dopiero w **1979 r.** Procesja ta była jednym ze sposobów przywracania mieszkańcom Krakowa jego praw obywatelskich oraz jego swoistej kultury.

Ówczesna komunistyczna władza nie tylko stawiała opór wobec budujących się kościołów, czy publicznego manifestowania swej wiary, ale także nie pozwalała Kościołowi na prowadzenie własnych instytucji czy programów charytatywnych. Chcąc się temu przeciwstawić, od 1963 r. w każdej parafii zakładano „parafialne zespoły charytatywne”. W ich skład wchodził tak zwani opiekunowie parafialni, których zadaniem było wyszukiwanie na terenie całej parafii niezależnie od wyznania, chorych, biednych i potrzebujących. Członkowie tych zespołów dostarczali żywność, lekarstwa, odzież, a także opiekowali się ludźmi unieruchomionymi w swoich domach. **W 1965 r.** Karol Wojtyła w kurii metropolitalnej **utworzył Wydział Duszpasterstwa Charytatywnego.** Wydział ten nadzorował posługę niewidomym i głuchoniemym oraz koordynował organizację pielgrzymek do Kalwarii Zebrzydowskiej, rekolekcji czy dwutygodniowych wakacji dla chorych, ludzi starszych i dzieci „sprawnych inaczej”. Do pomocy w organizowaniu zapraszano wolontariuszy, seminarzystów, studentów, zakonnice. O inicjatywach i nowych metodach opieki członków zespołu charytatywnych informował biuletyn „Miłość Uczynna”, który później przekształcił się w „Apostolstwo Miłości”.

Szczególną jednak troską Kardynał Wojtyła otaczał ludzi młodych. Wspierał wszelkie inicjatywy mające na celu kształtowanie młodego pokolenia. Z niepokojem dostrzegał, iż głównym celem programów szkolnych było wyeliminowanie Boga z życia młodych. Działalność bowiem władz komunistycznych zmierzała do podważania autorytetu Kościoła oraz umiłowania Ojczyzny. Kardynał Wojtyła popierał więc wszelkie inicjatywy duszpasterzy, którzy usiłowali przeciwstawić się panującym wówczas tendencjom. Kardynał Wojtyła szczególną opieką otoczył Ruch Światło – Życie, założony przez ks. Franciszka Blachnickiego. Od 1973 r. aż do 2001 r.

w archidiecezji krakowskiej ruchem oazowym kierował ks. Franciszek Chowaniec. Kardynał odpowiadając na zaproszenia ks. Chowańca, odwiedzał wszystkie wakacyjne turnusy rekolekcyjne, wspierał młodzież i duszpasterzy nie tylko krzepiącym słowem i swą obecnością, ale także konkretną materialną pomocą. Bronił także uczestników rekolekcji oazowych przed szykanami władz komunistycznych. Kardynał Wojtyła był orędownikiem i duchowym wsparciem nie tylko dla ruchu oazowego, ale swą opieką otaczał każdego młodego człowieka. W swej diecezji powołał Duszpasterstwo Młodzieży, które swą pierwszą siedzibę miało przy Placu Mariackim 5/4 w Krakowie. Zadaniem Duszpasterstwa było ciągłe poszukiwanie, doskonalenie i wczuwanie się w potrzeby młodych ludzi.

Kardynał Wojtyła popierał także nowe duszpasterskie działania na płaszczyźnie muzyki. Wspierał ks. Jana Palusińskiego, który od 1969 r. organizował *sacrosong*, festiwal współczesnej pieśni religijnej zdominowanej przez gitary i perkusję. Każdego roku festiwal odbywał się w innym mieście. Miał on także miejsce w Krakowie i wówczas odbył się pod osobistym patronatem Kardynała Karola Wojtyły.

Kardynał Wojtyła jako profesor, wykładowca i jako ostatni doktor, który otrzymał habilitację na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, ubolewał, iż wydział ten w 1954 r. został zamknięty. Karol Wojtyła niejednokrotnie naciskał na władze, aby przywróciły Wydział Teologiczny na Uniwersytet Jagielloński. Równocześnie starał się o uzyskanie poparcia w Rzymie, prosząc Stolicę Apostolską o nadanie wydziałowi status wydziału papieskiego. Nastąpiło to w 1974 r. Dwa lata później, w 1976 r. został uruchomiony kolejny wydział, Wydział Filozoficzny. Któż mógł wówczas przypuszczać, że kilka lat później, bo **8 grudnia 1981 r. Karol Wojtyła jako Ojciec Święty Jan Paweł II utworzy w Krakowie Papieską Akademię Teologiczną** w skład której wchodzić będą trzy wydziały: teologiczny, filozoficzny i historii Kościoła (19 czerwca 2009 roku, Ojciec Święty Benedykt XVI podniósł Akademię do godności Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II).

Najwięcej uwagi w swej kardynalskiej posłudze Wojtyła poświęcił jednak wdrażaniu postanowień Soboru Watykańskiego II.

Dnia 6 sierpnia 1978 r. o godz. 21:40 światem wstrząsnęła wiadomość o śmierci papieża Pawła VI. Wiadomość ta zaskoczyła Kard. Wojtyłę podczas wakacji. Kilka dni później Kard. wraz z Ks. Prymasem Stefanem Wyszyńskim udali się do Rzymu na uroczystości pogrzebowe (12 sierpnia) oraz na mające się odbyć 25 sierpnia konklawe. W czwartej turze głosowania papieżem został sześćdziesięciosześcioletni kard. Albino Luciani, który przyjął imię Jan Paweł I. Jego pontyfikat trwał trzydzieści trzy dni. Jego śmierć (28/29 września) jeszcze bardziej niż śmierć Pawła VI wstrząsnęła światem. Po raz kolejny kardynałowie przybyli do Rzymu, aby wziąć udział w uroczystościach pogrzebowych i w kolejnym konklawe, które rozpoczęło się 14 października. Dwa dni później, **16 października 1978 r. ok. godz. 17:15 biskupem Rzymu i następcą św. Piotra został Karol Wojtyła**, który będąc wiernym wobec trzech swoich poprzedników, **przyjął imię Jan Paweł II**. Kilka dni później, 22 października na Placu św. Piotra odbyła się uroczysta inauguracja jego pontyfikatu. Gesty nowo wybranego papieża, słowa i intonacja głosu podczas przemówienia, otwartość i chęć bezpośredniego kontaktu z uczestnikami Mszy św. były zapowiedzią nieprzeciętnego pontyfikatu. Po zakończonej ceremonii Jan Paweł II ukazał się jeszcze w oknie swego apartamentu i zapowiedział zebranym, że w każdą niedzielę będzie się z nimi spotykał na wspólnej modlitwie Anioł Pański. Na zakończenie dodał: „Pora kończyć. Czas na obiad!”. Prostota, dobroć i nieprzeciętna radość Jana Pawła II była zapowiedzią zerwania ze sztywnym i podniosłym sposobem sprawowania papieskiej posługi. Całym sobą pokazywał, iż naturalność, spontaniczność i powaga spraw mogą wzajemnie się przenikać.

„Nie lękajcie się przygarnąć Chrystusa i przyjąć Jego władzę! (...) Nie lękajcie się! Otwórzcie, otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi! Jego zbawczej władzy otwórzcie granice państw, systemów ekonomicznych, systemów politycznych, kierunków cywilizacyjnych! Nie lękajcie się!”

(Jan Paweł II, Homilia w czasie Mszy św. inauguracyjnej pontyfikatu, Rzym 22 października 1978)

PAPIEŻ

16 października 1978 r. ok. godz. 17:15 kolegium kardynałów wybrało **264. papieża**. Został nim pierwszy w historii „słowiański papież”, krakowski kardynał Karol Wojtyła, który przyjął imię **Jan Paweł II**. Pierwszy od 1522 r. papież nie – Włoch.

Swą posługę na Stolicy Piotrowej sprawował **9666 dni**, a zatem **26 lat, 5 miesięcy i 16 dni**. Jego pontyfikat jest najdłuższym pontyfikatem XX wieku i trzecim co do długości w dziejach historii Kościoła. Najdłużej posługującym papieżem był św. Piotr (od ustanowienia go głową Kościoła przez Chrystusa w roku 30, aż do męczeńskiej jego śmierci datowanej na rok 64 lub 67), a następnie błogosławiony Pius IX - jego pontyfikat trwał 31 lat, 7 miesięcy i 22 dni.

Wyjątkowość i przełomowość pontyfikatu Jana Pawła II zapowiadało już jego pierwsze orędzie:

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Najdrożsi Bracia i Siostry,

jeszcze przeżywamy wielki smutek z powodu śmierci naszego ukochanego papieża Jana Pawła I, a oto najdosłowniejsi kardynałowie już powołali nowego Biskupa Rzymu.

Powołali go z dalekiego kraju... z dalekiego, lecz zawsze tak bliskiego przez łączność w wierze i tradycji chrześcijańskiej. Balem się przyjąć ten wybór, jednak przyjąłem go w duchu posłuszeństwa dla Pana naszego Jezusa Chrystusa i w duchu całkowitego zaufania Jego Matce, Najświętszej Maryi Pannie.

Nie wiem, czy potrafię rozmawiać waszym... naszym językiem włoskim. Jeżeli się pomylę, to mnie poprawcie. Przedstawiam się wam wszystkim dzisiaj, by wyznać naszą wspólną wiarę, naszą nadzieję, naszą ufność pokładaną w Matce Chrystusa i Kościoła z pomocą Pana Boga i z pomocą ludzi.

Jan Paweł II przyjmując z pokorą i głębokim zaufaniem posługę pasterzowania całemu Kościołowi, stał się sługą sług. Każdy dzień jego pontyfikatu wytacza drogę wiodącą do konkretnego człowieka, po to aby on, człowiek „na oścież otworzył drzwi Chrystusowi”. Jan Paweł II zmienił serca milionów ludzi i zmienił oblicze świata. Pontyfikat jego nazywany jest niezwykłym, wyjątkowym, wielkim. Mapę jego wielkości m. in. obrazują następujące wyznaczniki.

Błogosławieni i święci

Pontyfikat Jana Pawła II jest niezwykły pod względem liczby beatyfikacji i kanonizacji. Od 1588 r., kiedy papież Sykstus V ustanowił procedurę procesu kanonizacyjnego, aż do 1978 r., do czasu wyboru na Stolicę Piotrową Jana Pawła II, Kościół kanonizował 302 świętych.

Jan Paweł II w czasie swego pontyfikatu, **ogłosił 1338 błogosławionych, w tym 160 Polaków i dwóch papieży, Jana XXIII i Piusa IX., ogłosił 482 świętych, w tym 11 Polaków**. Jan Paweł II jako pierwszy w dziejach papież beatyfikował małżeństwo, Marię i Luigi Beltrame Quattrocchi.

Dokonując beatyfikacji i kanonizacji Jan Paweł II ukazywał nie tylko, że świętość dostępna jest dla każdego z nas, ale przede wszystkim przypominał, iż jest ona każdemu z nas zadana.

Szafarz sakramentów

Jan Paweł II jest pierwszym papieżem, który w praktyce łączył spoczywające na nim, jak na każdym biskupie, różne funkcje duszpasterskie. Jako pierwszy w historii biskup Rzymu regularnie odwiedzał parafie swojej diecezji i spotykał się ze swymi diecezjanami. Pierwszą zwizytowaną parafią była parafia p.w. św. Franciszka Ksawerego. Do końca 2004 r. **nawiedził 317 parafii** z 333 istniejących w Wiecznym Mieście. Od 2003 r., w związku z coraz większymi dolegliwościami utrudniającymi poruszanie się, Jan Paweł II nie nawiedzał kościołów, ale do Watykanu przybywały delegacje poszczególnych parafii.

Nie tylko jako biskup, ale także jako „proboszcz całego świata” Jan Paweł II udzielał wiernym sakramentów.

W ciągu swego pontyfikatu, podczas obrzędów **chrztu**, które zazwyczaj sprawował w Niedzielę Chrztu Pańskiego w Kaplicy Sykstyńskiej, Jan Paweł II osobiście udzielił tego **sakramentu ok. 700 dzieciom i ponad 800 dorosłym**. Także tego sakramentu udzielał podczas swych zagranicznych podróży.

Każdego roku w Wielki Piątek Jan Paweł II zasiadał w konfesjonale Bazyliki św. Piotra i spowiadał wiernych.

Każdego roku w Niedzielę Dobrego Pasterza Jan Paweł II udzielał diakonom święceń prezbiteratu. W sumie **wyświęcił ponad 2800 kapłanów**.

6 stycznia każdego roku, w uroczystość Objawienia Pańskiego udzielał natomiast święceń biskupich. Jan Paweł II **konsekrował 321** mianowanych przez siebie **biskupów**.

Jan Paweł II **wyniósł do godności kardynalskiej 232 duchownych** – jest to największa liczba w dziejach Kościoła.

Dokumenty

Ogromnym dorobkiem pontyfikatu Jana Pawła II jest ogromna liczba różnych dokumentów.

Jest on autorem **14 encyklik, 15 adhortacji apostolskich, 13 konstytucji apostolskich, 45 listów apostolskich, 29 dokumentów w formie motu proprio oraz tysięcy listów papieskich**, przesyłanych z okazji doniosłych wydarzeń m.in. do Kościołów lokalnych, diecezji, sanktuariów, czy listów do kardynałów, biskupów, kapłanów z okazji ważnych rocznic.

Nowatorskim pomysłem Jana Pawła II były tak zwane listy otwarte do różnych środowisk np. List do dzieci w Roku Rodziny *Tra pochi giorno* (13 grudnia 1994 r.), List do Młodych, List z okazji Roku Maryjnego o godności i powołaniu kobiety, List do biskupów, duchowieństwa i wiernych w związku z przygotowaniem Jubileuszu Roku 2000, List do artystów, List do moich List do biskupów, duchowieństwa i wiernych na zakończenie Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 List do biskupów, duchowieństwa i wiernych o różańcu świętym, List na rok Eucharystii.

Jan Paweł II każdego roku wygłaszał także **orędzia** na światowe dni młodzieży, światowe dni chorych, światowe dni komunikacji społecznej, czy światowe dni pokoju.

Podczas pontyfikatu Jana Pawła II został wydany nowy **Kodeks Prawa Kanonicznego** który wszedł w życie 1983 r. zastępując kodeks z 1917 r.) oraz **pierwszy w historii Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich** (1990 r.). Zaslugą Jana Pawła II było także ogłoszenie **Katechizmu Kościoła Katolickiego** 1992 r.) oraz ogłoszenie w 2004 r. **Kompendium Nauki Społecznej Kościoła**.

Jan Paweł II jest także autorem następujących książek: „Przekroczyć próg nadziei” (książka została przetłumaczona na 40 języków i została uznana za światowy bestseller), „Dar i tajemnica”, „Wstańcie, chodźmy”, „Tryptyk rzymski” oraz „Pamięć i tożsamość”.

Audience środowe oraz *Urbi et Orbi*

Do 5 stycznia 2005 r. Jan Paweł II **odbył 1166 środowych audiencji ogólnych**, tak zwanych katechez środowych, w których **uczestniczyło prawie 18 mln pielgrzymów** z całego świata, nie licząc innych spotkań i audiencji (ponad 8 mln pielgrzymów tylko w okresie Wielkiego Jubileuszu Roku 2000). Podczas audiencji papież wygłaszał cykl katechez. Najbardziej znany cykl nosi tytuł „Mężczyzną i niewiastą stworzył ich”.

Dwa razy w ciągu roku, w czasie Świąt Bożego Narodzenia oraz Świąt Wielkanocnych papież składał wiernym z całego świata **w ponad 60 językach życzenia oraz udzielał błogosławieństwa *Urbi et Orbi* (Miastu i Światu)**.

Różne inicjatywy duszpasterskie

Jan Paweł II zapoczątkował szereg inicjatyw duszpasterskich o zasięgu ogólnokościelnym i międzynarodowym.

Od 1985 r. podczas obchodów **Międzynarodowego Roku Młodzieży** Jan Paweł II ustanowił tak zwane Światowe Dni Młodzieży. Co roku w Niedzielę Palmową na szczelbu diecezjalnym pod przewodnictwem swego miejscowego biskupa młodzi spotykają się na wspólnej modlitwie. Co dwa lata natomiast w różnych krajach świata odbywają się zloty młodych z całego świata, aby pod przewodnictwem Ojca Świętego uczestniczyć we wspólnej modlitwie.

W 1994 r. w Rzymie odbyło się pierwsze **Światowe Spotkanie Rodzin** z Janem Pawłem II. Spotkanie to dało początek kolejnym spotkaniom, które odbywały się co 3 lata w różnych miastach i częściach świata.

Od 1993 r. 11 lutego każdego roku w innym sanktuarium maryjnym i na innym kontynencie, z inicjatywy Jana Pawła II obchodzony jest **Światowy Dzień Chorego**. Ojciec Święty doskonale rozumiał kim dla niego i dla Kościoła są ludzie chorzy i cierpiący.

Od 1997 r. 2 lutego w uroczystość Ofiarowania Pańskiego, z inicjatywy Jana Pawła II obchodzony jest **Dzień Życia Konsekrowanego**.

W czasie swego pontyfikatu Jan Paweł II ogłosił kilka szczególnych lat. Z okazji 150. rocznicy ukrzyżowania i zmartwychwstania Pana Jezusa został ogłoszony Rok Odkupienia, Rok Maryjny, Rok Rodziny, Wielki Jubileusz Roku Świętego 2000, Rok Różańca, Rok Eucharystii.

Papież kontynuował także szereg inicjatyw, które zostały podjęte przez jego poprzedników m.in. przez Pawła VI, takich jak Światowe Dni: Pokoju - 1 stycznia, Środków Społecznego Przekazu, Modlitw o Powołania Kapłańskie, Niedziele Misyjne, Światowe Dni Migranta i Uchodźcy. Z okazji tych Dni każdego roku Jan Paweł II przygotowywał okolicznościowe orędzie.

Jan Paweł II kontynuował również zwoływanie co dwa-trzy lata zgromadzeń Synodu Biskupów, Owocem tych zgromadzeń są adhortacje apostolskie, których Jan Paweł II ogłosił 15.

Papieskie okna

Do historii papieskiego nauczania przeszły także trzy okna: Pałacu Apostolskiego w Watykanie, krakowskiej kurii przy Franciszkańskiej 3 oraz w poliklinice Gemelli. Okna te są symbolem

głębokiej więzi i bliskości wiernych z papieżem.

Zwłaszcza okno Pałacu Apostolskiego w Watykanie jest symbolem jedności i modlitewnej więzi wiernych z papieżem, gdyż przed nim w każdą niedzielę i święto gromadzili się wierni, aby wraz z Ojcem Świętym odmówić modlitwę Anioł Pański.

Jan Paweł II – człowiek dialogu

Jan Paweł II jest pierwszym papieżem, który przekroczył próg synagogi

13 kwietnia 1986 r. Jan Paweł II odwiedził rzymską Synagogę Większą. Podczas przemówienia nazwał wyznawców judaizmu „starszymi braćmi w wierze”. Spotkania z Żydami miały miejsce niemalże podczas każdej zagranicznej pielgrzymki. W 2000 r. podczas pielgrzymki do Ziemi Świętej Jan Paweł II szanując żydowską tradycję modlił się pod Ścianą Płaczu w Jerozolimie, w szczelinę której włożył modlitwę: „Boże naszych ojców, który wybrałeś Abrahama i jego potomków, by ponieśli narodom Twe Imię: jesteśmy głęboko zasmuceni postępowaniem tych, którzy w ciągu dziejów spowodowali cierpienia Twych dzieci, i prosząc o Twe wybaczenie, chcemy zobowiązać się do doskonałego braterstwa z Ludem Przymierza”. Podczas tej pielgrzymki miała także miejsce historyczna wizyta Jana Pawła II w Instytucie Pamięci Narodowej Yad Vashem.

Jan Paweł II jest pierwszym papieżem, który przekroczył próg meczetu

Podczas licznych swych podróży apostolskich Jan Paweł II spotykał się z muzułmanami. W 2001 r. będąc w Damaszku Jan Paweł II nawiedził meczet. Przemawiając do wyznawców islamu powiedział: „Za wszystkie przejawy wrogości między muzułmanami i chrześcijanami prosimy o przebaczenie Boga Najwyższego i siebie nawzajem”. Jan Paweł II darzył ogromnym szacunkiem wyznawców islamu, wyrazem tego był pocałunek złożony przez papieża na egzemplarzu Koranu, który otrzymał od islamskich duchownych.

Dążenie do jedności z Kościołem prawosławnym

W 2002 r. Jan Paweł II wraz z prawosławnym patriarchą Rumunii Teoktystem podpisał wspólną deklarację o dążeniu do zjednoczenia.

Z ekumenicznym patriarchą Konstantynopola Bartłojem I deklaracja została podpisana w 2004 r. „Świadomi, że świat chrześcijański cierpi z powodu dramatu podziału, nasi poprzednicy i my sami z wytrwałością kontynuowaliśmy ‘dialog miłości’, wpatrzeni w ten świetlany i błogosławiony dzień, gdy można będzie posilać się z tego samego kielicha świętym Ciałem i cenną Krwią Pana”.

Dążenie do jedności z Kościołem ormiańskim

Podczas pielgrzymki do Armenii w 2001 r. Jan Paweł II serdecznie był przyjmowany przez głowę Kościoła ormiańskiego katolika Karekina II. Papież zamieszkał w jego pałacu, który określił „domem swego Brata”. Na zakończenie trzydniowej pielgrzymki papież wraz z katolikiem Karekinem II wyrazili pragnienie kontynuowania wysiłków ekumenicznych podpisując Wspólną Deklarację.

Pojednanie z protestantami

31 października 1999 r. w rocznicę wystąpienia Marcina Lutra w Augsburgu podpisana została katolicko-luterańska deklaracja o usprawiedliwieniu przez wiarę. W symbolicznym geście luterański pastor wraz z abp. Baltimore oraz kard. przybili na drzwiach katedry tekst deklaracji.

Wyjątkowym wydarzeniem było **spotkanie** reprezentantów wszystkich najważniejszych religii

świata w Asyżu w 1986 r. i 2002 r. W spotkaniu tym wzięli udział przedstawiciele religii chrześcijańskich i niechrześcijańskich.

Jan Paweł II – człowiek przebaczenia i pojednania

13 maja 1981 r. na Placu św. Piotra Jan Paweł II został postrzelony przez tureckiego zamachowca Mehmeta Ali Agcę. Kilka dni po zamachu, podczas pierwszego swego publicznego przemówienia w poliklinice Gemelli (czyt. Dżameli) Jan Paweł II powiedział: „Modlę się za brata, który mnie zranił, a któremu szczerze przebaczyłem”. Na Boże Narodzenie 1983 r. Jan Paweł II odwiedził zamachowca w więzieniu.

W 1999 r. papież prosił prezydenta Włoch o uniewinnienie Agcy. Niedługo potem Agca opuścił mury włoskiego więzienia, jednak przejęli go Turcy, którzy znów zamknęli go w więzieniu. Tym razem za zabójstwo słynnego tureckiego dziennikarza.

Podróże apostolskie

Jednym z najważniejszych wyróżników pontyfikatu Jana Pawła II są podróże apostolskie. W całej historii Kościoła nie zdarzyły się tak liczne pielgrzymki papieża. Tę długowieczną tradycję braku podejmowania przez papieży podróży apostolskich, przerwał dopiero Jan XXIII który udał się do Loreto, a także do Asyżu. Przełom jednak przyniósł papież Paweł VI, który odbył 9 zagranicznych podróży. Ogromna jednak zmiana nastąpiła podczas pontyfikatu Jana Pawła II, który według oficjalnych danych odbył **104 zagraniczne pielgrzymki oraz ok. 145 podróży na terenie Włoch**. Jako biskup Rzymu nawiedził **317 z 333 rzymskich parafii**.

Był m.in. pierwszym papieżem, który odwiedził Wielką Brytanię (Kościół Anglii nie uznaje władzy zwierzchniej Stolicy Apostolskiej), jest też pierwszym papieżem, który odwiedził Biały Dom oraz jest też pierwszym papieżem, który odwiedził Sejm RP. Mimo wielu zabiegów nie udało mu się jednak odbyć pielgrzymki do Rosji, prawdopodobnie ze względu na niechęć ze strony patriarchatu moskiewskiego,

Podczas podróży zagranicznych Jan Paweł II odwiedził 130 krajów i ok. 900 miejscowości i wygłosił ponad 2400 przemówień. Niektóre kraje odwiedził kilkakrotnie m. in. Polskę (9 razy), Francję (7 razy), USA (7 razy), Meksyk, Hiszpanię, czy Portugalię. Łączna **długość pielgrzymkowych dróg Jana Pawła II wynosi ok. 1 mln 700 tys. km** Długość ta odpowiada **trzykrotnej odległości między Ziemią a Księżycem, czy prawie 30-krotnemu obiegnięciu Ziemi wokół równika**. Poza Watykanem Jan Paweł II spędził w sumie ponad dwa lata swego 26-letniego pontyfikatu.

Podróże apostolskie do Polski:

I pielgrzymka 1979

II pielgrzymka 1983

III pielgrzymka 1987

IV pielgrzymka 1991 (dwa razy w czerwcu był m.in w Lubaczowie, a w sierpniu odbył się Światowy Dzień Młodzieży w Częstochowie)

V pielgrzymka (1995)

VI pielgrzymka (1997)

VII pielgrzymka (1999) 12.06 odwiedził Zamość

VIII pielgrzymka (2002)

Pierwszą zagraniczną pielgrzymką Jana Pawła II była podróż na Dominikanę, do Meksyku i na Bahama w styczniu 1979 r. Ostatnią zaś pielgrzymka do Lourdes 15 – 16 VIII 2004 r. Jan Paweł II podczas swego pielgrzymowania odwiedził niemożliwe do nawiedzenia miejsca, takie jak Sarajewo, Bejrut, czy Jerozolima.

Każdą pielgrzymkę Jan Paweł II rozpoczynał **od ucałowania ziemi**. Gest ten wyrażał szacunek dla wszystkich mieszkańców ziemi, której był gościem. Większość swoich apostolskich podróży, pielgrzymek wiary, Jan Paweł II rozpoczynał od słów: „**Przybywam jako Papież – Pielgrzym**”. Każda Jego pielgrzymka oprócz szczególnych motywów, na przykład takich jak jubileuszowe obchody, beatyfikacje, kanonizacje, czy Światowe Dni Młodzieży, zawsze miała na celu spotkanie z wiernymi Kościoła lokalnego oraz umocnienie braci w wierze.

Kulminacyjnym momentem wszystkich pielgrzymek była Msza św., na zakończenie której Jan Paweł II zawierzał dany naród Matce Bożej. Niemalże stałym elementem podróży były spotkania ekumeniczne, a także spotkania z młodzieżą.

CHOROBA I ŚMIERĆ

Jan Paweł II od 1992 r. cierpiał na postępującą chorobę Parkinsona. Mimo licznych spekulacji i sugestii ustąpienia z funkcji, które nasilały się w mediach zwłaszcza podczas kolejnych pobytów papieża w szpitalu, pełnił ją aż do śmierci. W lipcu 1992 przeszedł operację w celu usunięcia guza nowotworowego na jelicie grubym. Jego długoletnie zmagania z chorobą i ze starością były osobistym przykładem głoszonych na ten temat poglądów, w których podkreślał godność ludzkiego cierpienia i odnosił je do męki Chrystusa.

Nagle pogorszenie stanu zdrowia papieża rozpoczęło się 1 lutego 2005. Przez ostatnie dwa miesiące życia Jan Paweł II wiele dni spędził w szpitalu i nie udzielał się publicznie. Przeszedł gripę oraz zabieg tracheotomii, wykonany z powodu niewydolności oddechowej.

W czwartek 31 marca uszanowano wolę papieża, który chciał pozostać w domu. Podczas mszy przy jego łożu, którą Jan Paweł II koncelebrował z przymkniętymi oczyma, kardynał Marian Jaworski udzielił mu sakramentu namaszczenia. 2 kwietnia, w dniu śmierci, około godziny 15:30 bardzo słabym głosem papież powiedział: „Pozwólcie mi iść do domu Ojca”. Osobisty lekarz papieski Renato Buzzonetti stwierdził śmierć papieża Jana Pawła II o godzinie 21:37 czasu miejscowego. Zmarł po zakończeniu Apelu Jasnogórskiego, w pierwszą sobotę miesiąca i wigilię Święta Miłosierdzia Bożego, w 9666. dniu swojego pontyfikatu.

Pogrzeb Jana Pawła II odbył się w piątek 8 kwietnia 2005 r. Trumnę z prostych desek z drewna cyprysowego (symbolu nieśmiertelności) ustawiono wprost na rozłożonym na bruku placu św. Piotra dywanie. Mszy świętej koncelebrowanej przewodniczył dziekan kolegium, kardynał Joseph Ratzinger (który 11 dni później został następcą zmarłego papieża). Uczestniczyło w niej na placu św. Piotra ok. 300 tysięcy wiernych oraz 200 prezydentów i premierów. Wielu zgromadzonych na uroczystości ludzi miało ze sobą transparenty z włoskim napisem *santo subito* („święty natychmiast”).

W krypcie Jana XXIII w Grotach Watykańskich trumnę złożono w drugiej, cynkowej, którą szczelnie zalutowano, a tę w trzeciej, wykonanej z drewna orzechowego. Do trumny został włożony woreczek z medalami wybitymi w czasie pontyfikatu Jana Pawła II oraz umieszczony w ołowianym pojemniku akt, który zawiera najważniejsze fakty z okresu jego pontyfikatu. Trumny zostały opatrzone watykańskimi pieczęciami.

Grobowiec Jana Pawła II początkowo był umiejscowiony w krypcie w podziemiach Bazyliki Świętego Piotra, w pobliżu miejsca, gdzie według tradycji ma znajdować się grobowiec św. Piotra.

Po uroczystościach związanych z beatyfikacją Jana Pawła II, trumna ze szczątkami Jana Pawła II została złożona, w Kaplicy Świętego Sebastiana Bazyliki Świętego Piotra. Trumnę przykryto płytą z białego marmuru, na której widnieje napis: „*Beatus Ioannes Paulus PP. II*”. Poprzednia płyta nagrobna, po obrzędach beatyfikacyjnych w 2011, została przewieziona do Krakowa i spoczywa w łagiewnickim Sanktuarium Błogosławionego Jana Pawła II.

BEATYFIKACJA

Relikwiarz z ampułką zawierająca krew Jana Pawła II umieszczony jest w mensie ołtarzowej w Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się” w Łagiewnikach w Krakowie

Już 9 maja 2005 roku papież Benedykt XVI także skorzystał z przysługującego mu uprawnienia i ogłosił, że nie widzi przeszkód, aby proces beatyfikacyjny Jana Pawła II rozpoczął się natychmiast, bez zachowania wymaganego pięcioletniego okresu. Formalnie proces rozpoczął się 28 czerwca 2005. Postulatorem procesu został polski ksiądz, Sławomir Oder.

W 2007 trybunał diecezjalny badający tajemnicę uzdrowienia jednej z francuskich zakonnice – **Marie Simon-Pierre Normand** – za wstawiennictwem papieża Polaka potwierdził fakt zaistnienia cudu. Po niespodziewanym uzdrowieniu, o które na modlitwie prosiły za wstawiennictwem zmarłego papieża członkinie jej zgromadzenia, powróciła do pracy w szpitalu dziecięcym. Przy okazji podania tej wiadomości ks. Oder poinformował, że istnieje kilkaset świadectw dotyczących uzdrowienia za wstawiennictwem Jana Pawła II.

1 maja 2011 nastąpiła beatyfikacja Jana Pawła II podczas uroczystej Mszy Świętej na placu św. Piotra w Rzymie. Nabożeństwo prowadził papież Benedykt XVI, uroczystą mszę koncelebrowało kilka tysięcy kardynałów, arcybiskupów i biskupów z całego świata. Polskę reprezentował prezydent Bronisław Komorowski wraz z małżonką, wśród obecnych na placu byli również prezydenci innych krajów. Belgię reprezentowała rodzina królewska. Liczba wiernych uczestniczących w nabożeństwie jest szacowana na 1,5 mln osób, w tym trzysta tysięcy Polaków. Relikwiarz zawierający krew papieża wniosła francuska zakonnica Marie Simon-Pierre Normand, uzdrowiona przez błogosławionego.

KANONIZACJA

W 2013 papież Franciszek wydał dekret w sprawie cudu za wstawiennictwem bł. Jana Pawła II. Cudem tym, jak poinformował ks. Federico Lombardi, jest zatwierdzone przez lekarzy i teologów z Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych i niewytłumaczalne z punktu widzenia medycznego, uzdrowienie kobiety z Kostaryki, **Floribeth Mora Diaz** cierpiącej na nieoperacyjnego tętniaka mózgu. Kobieta, oglądając beatyfikację Jana Pawła II, zaczęła do niego się modlić, po czym doznała nagłego uzdrowienia. Papież Franciszek poinformował, że razem z Janem Pawłem II, kanonizowany zostanie również bł. Jan XXIII.

27 kwietnia 2014 w Niedzielę Miłosierdzia Bożego papież Franciszek przy koncelebrze emerytowanego papieża Benedykta XVI odprawił na placu Św. Piotra mszę świętą kanonizacyjną obu papieży.

Dostosowanie do konkursu Monika Jezuit na podstawie treści na stronach www.janpawelII.pl i www.wikipedia.pl